

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΑΣΩΤΟΥ

Ελα, μήν αργείς, κόρη μου! είπε άνυπόμονα ό μπάρμπα Μπρέσσον στή μικρή Φρανσίν που τριγύριζε άδιάκοπα μέσα στήν κάμαρη. Μά τί κάνεις λοιπόν;

-- Τί κάνω, άπαντησε ή νέα σαστισμένη γιατί τήν είχαν δῆ νὰ κρατάμε δυό μεγάλα τσόκαρα στά λεπτοκαμωμένα της χέρια. Νά... θέλω...

Και γέλασε μ' άμηχανία.

-- Θέλεις νὰ τὰ βάλης μπροστά στή τζάκι, ε; ; τή ρώτησε ό μπάρμπα Μπρέσσον άναστκωντας τούς ώμους του.

-- Ναί, μπάρμπα Μπρέσσον...

-- Μὰ τρελλάθηκες μικρούλα μου; Έπιτρέπεται στήν ήλικιά σου νὰ κάνη τέτοιες άνοησίες;

-- "Αφησέ την, άντρα μου, είπε ή γρηγά Μαριά, έπεμβαίνοντας στή συζήτησι. Δέν τά βάζει γιά τὸν έαυτό της στή τζάκι τὰ τσόκαρα τοῦ φτωχοῦ μας Ζουστέν, μὰ γιά τή Λουιζέττα που ξύπνησε έδω καὶ λίγη ώρα καὶ τής ούστησε νὰ μὴ τὸ ξεχάση.

"Η Λουιζέττα ήταν ή έγγονή τῶν Μπρέσσον καὶ ή Φρανσίν που τήν είχαν περιμαζέψει ἀπό φιλανθρωπία, ἀπό μικρό κοριτσάκι, καὶ τήν κράτησαν ἀπό τότε κοντά τους, γιατί τήν είχαν δγαπήσει γιά τή γλυκύτητα καὶ τήν ἐνεργητικότητά της.

"Η Φρανσίν είχε κλείσει τὰ δεκαοχτώ τῆς χρόνιας καὶ ἀποτελοῦσε πιὰ μέλος τῆς οἰκογενείας Μπρέσσον.

Χαριτωμένη, μὲ τὰ ξανθά τῆς μαλλιά που ή άνυποταχτες μπούκλες τῆς ξεπετιόντουσαν κάτω ἀπ' τὸ σκοῦφο τῆς, μὲ τὸ τριανταφυλλένιο πρόσωπό της, μὲ τὰ γλυκά γαλανὰ μάτια τῆς, στεκόταν δρθια κρατῶντας ἔνα τσόκαρο σὲ κάθε τῆς χέρι καὶ μὴ ξέροντας τί νὰ τὸ κάνη ἀκόμα.

-- Αφοῦ εἰν' ἔται, καλά, εἰπε ό ἀγαθός μπάρμπα Μπρέσσον. Άγόρασες δύμως. γυναῖκα, τίποτε γιά τή Λουιζέττα; Τί θὰ τῆς φέρη ό Χριστός που γεννιέται αὔριο; Έγώ γέρασα καὶ τὸ μυαλό μου ἀδυνάτησε. Δέν σκέφτηκε τίποτε.

-- Μήν άνησυχεῖς, ἀπάντησε ή "Αννα—Μαριά. Έποι, Φρανσίν, κάνε γρήγορα. Φτάσσανε πειὰ τὰ μεσάνυχτα. Νά, ἄρχισε νὰ χτυπάῃ ή καμπάνα γιά τή νυχτερινή

λειτουργία.

'Ενώ ή νέα ἔθαζε τὰ τσόκαρα μπροστά στή τζάκι, που ή φωτιά του ἔκαιγε ἀκόμα, ή γρηγά ἔρριξε μιὰ τελευταία ματιά στή τραπέζι, τὸ στρωμένο μὲ τὸ κάτασπρο τραπεζομάντηλο καὶ ἔτοιμο γιά τὸ νυχτερινό δεῖπνο, στὸ όποιο είχαν προσκαλέσει καὶ μερικοὺς γείτονας. "Επειτα, ἀφήνοντας τὸν πελώριο σκύλλο τους, τὸν Ταγιώ, νὰ φυλάῃ τή Λουιζέττα, θγῆκε ἀπό τὸ σπίτι μαζύ μὲ τὸ σύζυγό της καὶ τή Φρανσίν, πηγαίνοντας στήν ἐκκλησία.

***

Οι Μπρέσσον είχαν ἀρκετά μεγάλη περιουσία, μιὰ ἀγροικία στήν όποια κατοικοῦσαν κ' ἔνα σωρὸ ἀμπέλια καὶ χωράφια. "Ολος ὁ κόσμος στήν περιφέρεια τους ἀγαποῦσε καὶ τοὺς ἔκτιμοσε γιά τή γενναιοδωρία τους καὶ τήν καλή τους καρδιά.

Καὶ γι' αὐτό ὅλο τὸν τελευταῖο καιρό τους συμπονοῦσαν ἐξ αἰτίας τοῦ γυιοῦ τους, τοῦ Ζουστέν! Τί ἀγύριστο κεφάλι είχε αὐτὸ τὸ παιδί!... 'Απ' τὸν καιρό ἀκόμα ποὺ πήγαινε στὸ σχολεῖο, ήταν ό πιὸ ἀπειθάρχητος μαθητής, ἀν καὶ ἔχωριζε γιά τήν ξέυπνάδα του. Άργοτερα, διταν ἄρχισε νὰ καλλιεργῇ τή γῆ μαζύ μὲ τὸν πατέρα του, παραπονοῦσε κάθε τόσο τή δουλειά του γιά νὰ διαθάξῃ τὰ βιθλία ποὺ ἀγόραζε κρυφά... Κι' αὐτά τὰ βιθλία τοῦ ἔρεθιζαν τή ζωηρά ἄλλωστε φυτασία του καὶ τὸν ἔκαναν νὰ λαχταράῃ μιὰ ζωή διαφορετική ἀπ' αὐτή ποὺ ζούσε.

Καὶ μιὰ μέρα, σηκώθηκε κ' ἐφυγε ἀπ' τὸ σπίτι του. Τί ἔκανε τάχι τώρα ἔκει πέρα, στὸ Παρίσι μὲ τοὺς τόσους πειρασμούς του ποὺ τὸν είχε τραβήξει σὸν μαγνήτης;...

"Η Φρανσίν ήταν βέβαια μιὰ μικρή καλή χριστιανή. Καὶ δύμως δέν μποροῦσε νὰ διώξῃ ἀπό τὸ μυαλό της τίς σκέψεις αὐτές στήν ἐκκλησία διόπου βρισκόταν τώρα μὲ τοὺς θετούς γονεῖς της.

"Ο ούρανὸς ἔξω ήταν διλοκάθαρος καὶ μυριάδες ἔλαμπαν τ' ἀστέρια. Ή ἔξοχή είχε κάτι τὸ φαντασμαγορικό, καθὼς τὰ παγωμένα κρύσταλλα πετοῦσαν ἀναλαμπές ἀπ' ὅλα τὰ κλαδιά τῶν δένδρων. Τὸ κρύο

ήταν πολύ διαπεραστικό. Κ' οι χωρικοί έτρεμαν όταν τελέωσε ή μεταμεσονύκτιος λειτουργία και θελησαν νά γυρίσουν στά σπίτια τους.

"Εξαφνα ό μπράμπια Μπρεσσόν στάθηκε κ' έθειξε στή γυναίκα του ένα φώς που περνούσε μέσ' απ' τις χαραμάδες της πόρτας και τών παραθύρων τού σπιτιού του.

— Ξέχασες νά σεύσης τή λάμπα; τήν ρώτησε.

— "Όχι, άπάντησε έκεινη, θυμάμαι πολύ καλά ότι την ξεσύσα.

'Ο γέρος κατσούφιασε και έβιασε τό βήμα του. Πλησιάζοντας τήν πόρτα, άφογκράστηκε. Δέν ακουσεις όμως κανένα θόρυβο κ' έσπευσε νά καθησυχάση τή γυναίκα του και τή Φρανσίν που είχαν τρομάξει.

— Κάναμε κακά ν' άφήσουμε μόνη τή Λουιζέττα, είπε η "Αννα-Μαρία.

— Μόνη της; Ξεχνᾶς τόν Ταγιώ; άπάντησε ό μπάρμπια Μπρεσσόν θαζοντας τό κλειδί στή κλειδωνιά. Μέτέτοι φύλακα κοντά της, ή μικρή δέν έχει κανένα φόβο.

"Εξαφνα καθώς άνοιξε τή πόρτα, έθγαλε μιά κραυγή.

— Διάθολε! Τί σημαίνει αύτό;

'Η "Αννα-Μαρία κ' ή Φρανσίν άπόμειναν στό κατώφλι κατάπληκτες και τρομαγμένες.

Πραγματικά, ή λάμπα που τήν είχαν σέήσει φεύγοντας, ήταν άναμμένη. Στήν ψάθινη πολυθρόνα, μπροστά στό τζάκι, καθόταν ένας άντρας άπυκοιμισμένος μέτα πόδια άπλωμένα πρός τή φωτιά που είχε μισοσθύσει και χωμένα μέσα στά τσικαρά τού Ζουστέν που ταΐριαζαν περίφημα στά πόδια του. Τό πρόσωπό του, καθώς τό είχε γυρμένο, δέν φαινόταν καλά.

'Ο Ταγιώ, ό δποιος έτρεξε νά υποδεχτή τό μπάρμπια Μπρεσσόν και τίς δυό γυναίκες φαινόταν ένθουσιασμένος γιατί θρισκόταν στά σπίτι ό άνθρωπος έκεινος.

'Ο γέρος, ή γυναίκα του και ή Φρανσίν άναρωτήθηκαν προτού προχωρήσουν πρός τόν κοιμισμένο ξένο: «Γιοίδος νάναι τάχα;».

'Ο σκύλος άπάντησε στή σιωπηλή έρωτησι που τού έκαναν μέτα τά θλέμματά τους μ' ένα χαρούμενο γαύγισμα. Τό γαύγισμά του ξύπνησε τόν έπισκεπτή, ό δποιος πετάχτηκε άμεσως άπάνω κ' άπλωσε τά χέρια του μ' έγκαρδιότητα.

— 'Ο Ζουστέν! 'Ο Ζουστέν! 'Ο Ζουστέν! άκουστηκε τότε μιά τριπλή κραυγή.

'Η "Αννα-Μαρία ρίχτηκε σάν τρελλή στήν άγκαλιά τού γυιού της που γέμισε μέτα φιλήματα τ' άσπρα της μαλλιά και τό μέτωπό της. "Επειτά ήρθε ή σειρά τέλος πατέρα και τής Φρανσίν.

Μήπως ώνειρεύοντουσαν; Μήπως είχαν πέσει θύματα αύταπάτης; 'Ηταν πραγματικά ό Ζουστέν, ό άγαπημένος τους Ζουστέν, που τόν ξανάθλεπαν έπειτ' άπό τόσα χρόνια;

Ναι, ήταν έκεινος.... 'Ο άσωτος γυιός ξαναγύριζε, λαχταρώντας τή θέρμη και τή γαλήνη τού σπιτιού του, μετανοήμένος, κουρασμένος, άπογοητευμένος άπό τό καταρμένο αύτό Παρίσι, που τόν είχε πληγώσι και τσακίσει...., Και γιά νά είνε ή συγγνώμη σιγουρη και πιό μεγάλη ή εύτυχια, ξαναγύρισε τή νύχτα, τής παραμονής τών Χριστουγέννων, δπως μιά άλλη τέτοια νύχτα είχε φύγει

Τόν άκουγαν κ' οι τρείς έκοτατικοι νά μλάτη χωρίς νά τόν διακόπτουν, άπολαμβάνοντας τήν άπειρη γραπτή χαρά που τόν ξανάθλεπαν, και νοιώθοντας συγχρόνως τόν φόβο μήπως ήταν μιά γλυκειά δπτασία που θά διαλυόταν δπως είχε παρουσιαστή.

— Δέν θά φύγω πειά, είπε ό νέος μαντεύοντας τό φόβο τους. Θά μεινω κοντά σας γιά πάντα. 'Άπό τή στιγμή αύτή ξαναγίνομαι ό παληός Ζουστέν, έκεινος που έπρεπε νά είχε μεινει. "Ω! άν έρατε πόσο εύτυχισμένος είμαι που σάς ξαναθλέπω!

Και ξέσπασε σε δάκρυα γλυκειάς συγκινήσεως.

Τή νύχτα έκεινη δέν κοιμήθηκαν καθόλου στό σπίτι τών Μπρεσσόν. Γιώρτασαν δλοι, μαζύ μέτα τούς καλεσμένους τους ώς τό πρωί τήν έπιστροφή τού γυιού τους.

'Η Λουιζέττα τήν άποια ξύπνησε ό θόρυβος τών φωνών και τών ποτηριών, πετάχτηκε σε κάποια στιγμή άπό τό κρεβάτι της, κ' έτρεξε μέτα τό νυχτικό της και μέτα τά ωραία της μαλλιά άναστατωμένα νά ζητήση τό δωρό της. 'Η "Αννα-Μαρία τής έδωσε τότε τά πράγματα που τής είχε άγοράσει και τής είπε:

— 'Ο θείος Ζουστέν συνάντησε στό δρόμο τό Χριστούλη. Και σου έφερε έκ μέρους του αύτά τά ωραία παιχνίδια.

'Ο θείος Ζουστέν;... Ποιός ήταν αύτός πάλι; 'Η μικρή δέν τό ήξερε καθόλου... Άφού δμως τής έφερνε δωρα, άξιζε νά τού δώση ένα φιλάκι. Και τού τό έδωσε περνώντας

ΠΑΝΣΕΔΕΣ

ΣΟΦΑ ΛΟΓΙΑ

— 'Η άγάπη και ό μόσχος εύκολα φανερώνονται.

— 'Ο άνδρας είνε ή φωτιά, ή γυναίκα τό σπίτο και ό Διάβολος φυσάει και τήν άνάβει!

— 'Η πίστις τής συζύγου χωρίς άγάπη είνε μιά έλεημοσύνη γιά τόν σύζυγο.

— 'Ο χωρισμός προξενει πόνο μόνο στούς άνυπαντρους.

— 'Ο Ερωτας είνε τυφλός, μά πιάνει πάντα στά δίχτυα του σύνει άνοιχτομάτες.

Μιά κόρη φθάνει μόνη, δυό έγιναν παραπολλές, τρείς άρες κ' ή μητέρα δαιμονίζουν τόν πατέρα!

Γαλλική παροιμία

— Έπι 100 άνδρων θά βρήτε δυό εύφυεις, έπι 100 γυναικών θά βρήτε μίαν βλάκα.

Ιταλική παροιμία

— 'Η πεθερά δέν θυμάται ότι ύπηρξε νύφη.

Ισπανική παροιμία

Γυναίκες κι' άντρες σε στενό χώρο είνε μπαρούτι κοντά στή φωτιά.

Γαλλική παροιμία

— 'Αν έλειπεν ή γυναίκα, ό άνδρας θά ήταν τραχύς, βάναυσος, μισάνθρωπος και θά άγνοούσε τί έστι χάρις.

Σατωριάν

— 'Η γυναίκα και ή ήμιονος ύπακούουν στά χάδια.

Ισπανική παροιμία

— Τό πάθος τού έρωτος είνε σάν τόν άτμο, δσο περισσότερο πιέζεται τόσο περισσότερο δυναμώνει.

Τουρκική παροιμία

— 'Η πιό θλιβερές μας σκέψεις δσάκις θέλουν νά μάς έπισκεφθούν, διαλέγουν πάντοτε τίς πιό εύτυχισμένες στιγμές μας. Λές και θέλουν νά μάς θυμίσουν ότι δπως δέν είμαστε πάντα εύτυχισμένοι στό παρελθόν, έτσι και ή τωρινή μας εύτυχία είνε μοιραίο νά μή διαρκέση αίωνισ...

— 'Αν ό Θεός κατεδικάζετο νά ζήση τή ζωή που έχει έπιθαλει στούς άνθρωπους, σίγουρα θ' αύτοκτονούσε!

— Πώς είνε δυνατόν, στό βάθος, νά μήν είνε άστεία ή ζωή μας, στήν δποία μπαίνουμε χωρίς νά τό ζητήσουμε κι' άπό τήν δποία φεύγουμε χωρίς νά τό θελήσουμε...

— Οι άιδρες έχουν τό δικαίωμα καμμιά φορά νά κατηγορούν τίς γυναίκες, ποτέ δμως νά κατηγορούν μιά γυναίκα.

— Αισθάνεται κανείς τήν άναγκη νάγαπηση πολύ πρίν άγαπηση συγκεκριμένως ένα ωρισμένο πρόσωπο.

— Δέν ύπάρχει μεγαλύτερη εύτυχία γιά έναν άνθρωπο από τή συναίσθησι τού δηλείν ποτέ κάνη.

— Μόνον οι βλάκες δέν είνε καλοί.

— 'Αγάπα δποίονδήποτε, δτιδήποτε, δπωσδήποτε. 'Αρκει νάγαπας.

— Παρ' άλες τίς προσπάθειες που κατέθαλα, δέν μπρέσα ποτέ νά μισήσω κανένα.

— Κανείς, ποτέ, δέν θά κατορθώση νά πείση έναν πού ύποφέρει, δηλεί δ μεγαλύτερος πόνος στόν κόσμο δέν είνε δικός του.

— Μιά μητέρα είνε γυναίκα, βέβαια. Δέν είνε πλέον δμως «ή γυναίκα» είνε «ή μητέρα».

— Σ' άλλα τά λάθη τής ζωής μας βρίσκουμε πάντοτε κάποια δικαιολογία.

ΑΛΕΞ. ΔΟΥΜΑΣ (υιός)

τά χεράκια της γύρω άπό τό λαιμό του.

— 'Εσένα, Φρανσίν, δέν σου έστειλε τίποτε δ μικρός χριστός; ρώτησε κατόπιν.

— "Ω! βέβαια, είχε κ' ή Φρανσίν τό δωρό της: Τόν Ζουστέν, ένα ώμορφο παλληκάρι που τά ωραία του μαύρα ματιά δέν χόρταιναν νά τήν κυττάζουν.

Πόσο χαριτωμένη τήν εύρισκε!... Χίλιες φορές πιό ωραία άπό τίς χλωμές κι' άδυνατες Παριζιάνες που άγαπούσε άλλοτε.

— Τί τής έστειλε δ Θεός; είπε. Θέλεις λοιπόν νά τό μάθης περιέργη Λουιζέττα; "Ε, λοιπόν, μάθε δηλείς έναν άγαπημένο σύζυγο!

Γιατί ή καρδιά τού Ζουστέν είχε πειά αίχμαλωτισθή!

Κ' έκει γύρω του πού οι άλλοι άποτελείωναν τό χαρούμενο γλέντι τους, αύτός σκεφτόταν δηλαδή μπορούσε, τόν έρχομενο Απρίλιο, δταν δ ήλιος θάκωνε τά λουλούδια ν' άνθισουν, νά κάνη κι' αύτός τους γάμους του, μ